

Innhold

Innledning	9
Del 1	
KULTURARV OG VERDIER I SKOLEN	13
<i>Halldis Breidlid</i>	
Kapittel 1	
Identitet, kulturarv og nasjonalt fellesskap	15
Fra flerkulturalitet til «kulturell kompleksitet»	15
Hvem inkluderes i – og hvem ekskluderes fra – det nasjonale fellesskapet?	18
Om kristendom og kulturarv på norsk	21
Den kristne kulturarv som motkultur mot oppløsningstendenser i samfunnet.....	24
Den kristne kulturarv som motkultur mot islam – kulturarv som politisk fane	24
Den kristne kulturarv som garanti for en sekulær stat og skole.....	25
Kapittel 2	
Ny formålsparagraf for skolen (2008): kontinuitet eller brudd?	26
Historisk bakgrunn	26
Det interne forholdet mellom tradisjoner og verdier	29
Kontinuitet eller brudd: Er formålsparagrafen «kristen» eller «sekulær»?	30
Universelle eller partikulære verdier?	31
Kapittel 3	
Kulturarv, tradisjoner og verdier i generell del av læreplanen	33
Forankring og profilering	34
Nasjonalt fellesskap, pluralisme og identitet	35
En eksklusiv kulturarv? «Kristne og humanistiske verdier» i et arveoppgjør	37

Den kristne kulturarv og den nasjonale orden	38
«Kristne og humanistiske verdier» og likhetens skillelinjer	40
Kristendom og humanisme som en sammenflettet tradisjon?	42
Hva menes med «humanisme»?	43
Hva betyr «kristen kulturarv», og hva er «kristne verdier»?	44
Oppsummerende om verdier og pluralitetsdiskurs i formålsparagrafen og generell del av læreplanen	47
Om Meld. St. 28 (2015–2016): Fornyelse av Kunnskapsløftet og generell del av læreplanen	48
Litteratur til del 1	52
Del 2	
MENNESKERETTIGHETENE OG SKOLEN	55
<i>Ådne Valen-Sendstad</i>	
Kapittel 4	
Menneskerettighetene - en oversikt	57
Historisk bakgrunn	57
Sentrale MR-dokumenter og menneskerettighetsloven	60
Staten og MR	61
En MR-sak i norsk skole	61
Et utvalg sentrale rettigheter i barnekonvensjonen	63
Retten til ikke-diskriminering (artikkel 2)	63
Retten til liv og utvikling (artikkel 6)	66
Barnets rett til å bli hørt, medvirkning (artikkel 12)	68
Barnets beste (artikkel 3)	74
Oppsummering	79
Kapittel 5	
Menneskerettighetsundervisning og mangfold	80
FNs erklæring om menneskerettighetsundervisning	81
MR som et pedagogisk prosjekt - en etisk-politisk visjon	86
Menneskerettighetsundervisning og normativt mangfold	90
Natturrettsskolen	90
Den deliberative skolen	91
Protestskolen	92
Diskursskolen	93
Normativ pluralisme som en alternativ ramme for menneskerettighetsundervisning	95

Avslutning	98
Litteratur til del 2	99
Del 3	
RELIGIONS- OG LIVSSYNSMANGFOLDET	103
<i>Geir Winje</i>	
Kapittel 6	
Religioner og livssyn i Norge - en oversikt	105
Vestlige og østlige religioner	106
Førmoderne religioner og moderne livssyn	111
Det senmoderne	116
Kapittel 7	
Religioner og livssyn i skolen	120
Noen religiøse verdier og ideer versus skolens verdier og ideer	123
Noen arbeidsmåter for å synliggjøre mangfold og uenighet	127
Litt om fritak	131
Litteratur til del 3	134
Del 4	
RELIGIONER OG MENNESKERETTIGHETER	137
<i>Lena Lybæk</i>	
Kapittel 8	
Generelle problemstillinger	141
Universelle rettigheter?	141
Verdier og etikk i menneskerettighetene og religioner	144
Religionsfrihet	146
Skille offentlig-privat	148
Individuelle rettigheter og kollektive rettigheter	149
Kvinner og kvinnesyn i religionene og kvinners rettigheter	151
Kapittel 9	
Menneskerettigheter i religionene	152
Jødedom	152
Kristendom	154
Islam	157
Hinduisme	160

Buddhisme	161
Sikhisme	163
Avslutning	164

Litteratur til del 4	166
-----------------------------------	-----

Del 5

OPPSLAGSDEL: HVA BØR LÆREREN VITE OM

RELIGIONER OG LIVSSYN?	171
-------------------------------------	-----

Geir Winje

Kapittel 10

Kristendommen	173
Innledende om kristen tro, kult og etikk	174
Kristne høytider	178
Den norske kirke	182
Andre evangelisk-lutherske trossamfunn	185
De katolske kirkene	185
Pinsebevegelsen og andre karismatiske konfesjoner	187
Jehovas vitner	188
Metodistkirken, Misjonsforbundet og Baptistkirken	190
Frelsesarmeen	190
Brunstad Christian Church (Smiths venner)	191
Mormonene	191
Adventistsamfunnet	192
Kristensamfunnet	193

Kapittel 11

Islam	194
Innledende om historisk bakgrunn, tro, kult og etikk	194
Indre mangfold i islam	201
Høytider	204

Kapittel 12

Human-Etisk forbund	207
----------------------------------	-----

Kapittel 13

Buddhismen	209
Innledende om trosforestillinger, kult og etikk	209
Buddhismens indre mangfold	211
Høytider i buddhismen	213

Kapittel 14	
Hinduismen	215
Innledende om tro, kult og etikk	216
Hinduismens indre mangfold	221
Hinduiske høytider	222
Kapittel 15	
Sikhismen	224
Kapittel 16	
Bahá'í	227
Kapittel 17	
Holistisk forbund	229
Kapittel 18	
Jødedommen	231
Litteratur til del 5	235